

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. An metu coactus matrimonium validè contrahat, & licitè?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

copulam deinde habentis fornicationis, solam malitiam contrahent, quia motivum propter quod Ecclesia Matrimonium inter has personas invalidum reddidit, fuit libertas Matrimonii, quod motivum nunc non addit aliquam rationem novae malitiae supra simplicem fornicationem. Idem denique in impedimento Criminis; Ecclesia quum sancivit, ne vir & femina convenientes ad occidendum alterutrum coniugem eo animo, ut inter se Matrimonium contrahant, valide illud ineant, igitur sancivit in poenam delicti, & ad praecavendum, ne spe Matrimonii simile delictum committatur. At hoc motivum nullam novam malitiae speciem addit, &c.

5. Dicitur tertium, Praedicti, qui Matrimonium contrahunt cum impedimento dirimente quocunque, sive iure naturae, sive Ecclesiastico, inducitur, ultra nullitatem Matrimonii, peccant etiam contra illas virtutes, ratione quarum adest illud impedimentum. Si enim v. g. sint consanguinei, Matrimonium attentando faciunt contra reverentiam debitam consanguineis, dum volunt illud, quod ipsis est impossibile, & quod ob motivum talis virtutis ipsis est prohibitum. Multo magis, quia sic habent animum utendi consanguineo pro coniuge, & si impotentes sint ad prolem, habent animum peccandi contra naturam, & si coniugati, contra iustitiam, adulterium, &c. Hos tamen non peccare peccato inobedientiae, puto, cum Perez *loc. cit.* quia non quilibet transgressio praeccepti affert malitiam peculiarem contra Obedientiam, nisi, quando sit expresso animo non obediendi, vel nisi prohibitio sit facta à Superiore, ut ipsi obediatur, quae hic non adesse, supponimus.

6. De Impedimentis solum impedimentibus, Dico, quamvis cum illis valide Matrimonium incatur, peccari tamen à contrahente Matrimonium; cum illis, inquam, quatuor quae hodie durant. Nam cum primo sit contra promissionem datam Sponsae, cum secundo sit contra Votum factum Deo, cum tertio, & quarto, contra prohibitionem, quae Episcopus, vel Parochus sibi distulit, Matrimonium.

7. At inquires. Peccat ut ne peccato sacrilegii, quatenus qui contrahunt cum impedimento dirimente, iniuriam faciunt Sacramento Matrimonii, quod nulliter suscipiunt.

8. Respondeo. Ita putat Coninch *d. 40. d. 2. num. 18.* Avert. *quest. 9. sect. 5.* alique, sicuti peccat quando nulliter cetera Sacramenta conficere quis attentat, ut, si quis baptizaret sine debita forma, vel materia. Certe Fideles, quando contrahunt Matrimonium cum impedimento dirimente, sciunt, sic se, non solum iterum reddere contractum civilem Matrimonii, verum etiam Sacramentum illi contractui à Christo Domino annexum.

9. Negat Sanchez *ibid. n. 1.* Perez *ibid. G. Hurt. d. 12. diff. 3. n. 11.* Dian *p. 3. tr. 4. ref. 297.* cum aliis, quia irritatio, cuius nunc dicte personae sunt causae, cadit, dumtaxat in ipsum contractum civilem; ipsi enim solum hunc contractum nullum faciunt, esto sequatur deinde, in eo actu non adesse rationem Sacramenti. Lege Perez *d. 22. sect. 5. n. 5.* G. Hurt. *d. 12. diff. 4.* Avert. *q. 19. sect. 3.* Ver. Riosus. Vtraque sententia probabilis est.

QVÆSTIO SECUNDA.

§. II. An, qui metu gravi coactus Matrimonium cum impedimento dirimente contrahit, valide contrahat, & licite?

1. Quoad primum, id est quoad Valorem convenimus omnes, eam omnino abesse ab ejusmodi Matrimonio ex gravi metu contracto: non solum ob rationem, quam infra *tr. 4. c. 6. §. 2.* dicemus, universalem, quia omne Matrimonium, etiam nullo impedimento contractum irritum est, si ex metu gravi contrahatur, modo ibidem explicando; verum etiam ex peculiari ratione ducta ab impedimentis dirimentibus.

2. Et quidem ratio peculiaris pro impedimentis iur-

naturae inditis est manifesta, nam si persona per se non sit inh. biles, Pater, v. g. est inh. biles ad contrahendum Matrimonium cum Filia, nunquid metu habet rem illam dare illis potest? At ratio peccandi per se, & difficultas docetur ex ea communi doctrina, quod praeccepta Ecclesiae non obligant cum tanta rigore, cum periculo magni mali, quale malum supponitur adesse, quando ex gravi metu quis Matrimonium contrahit cogitur. Quare tunc praecceptum Ecclesiae induxit tale impedimentum, non obligabit, & si quis tunc nullum impedimentum erit.

3. Varias rationes fortasse minus aptas invenirentur. Doctores; illam ego, post diligentem considerationem esse puto. Quando dicimus, Ecclesiae praecceptum obligare, ubi magna est difficultas, malum periculum, sensus est, quod Fideles illa praeccepta transgrediendo, non peccent: At non est sensus, quod illa, quae ipsa Ecclesia, immo, & Patres Sacularis legitime decernit, & vult esse talia, non sint respectu patientis gravem metum; immo enim contractus Minoris factus ex timore sine arbitrio iudicis, validus esset; quod nemo dicitur timor magni mali excusatur quidem ab observantia praeccepti, sed non propterea tollit, talem esse deum in se, qualem pronunciat legitimus Superior, quare actum, sive sponte, sive metu factum, annullat. Certe pari modo, qui cum ignorantia inculpabili impedimenti contrahit Matrimonium non peccat, immo ignorantia, sed tamen invalide contrahit, *It. Sanchez lib. 2. dist. 38.* & communiter ex *Cod. Insuper de sent. excommunic. & Cod. Litteras de Rescriptis*, quia ignorantia non facit personas ex incepto aptas in casu nostro.

4. Quoad secundum, an metu gravi coactus Matrimonium cum impedimento dirimente illucit? Dico, illicite quidem graviter agere, quando contrahit cum animo utendi conjugio, licet contractus, vel cum animo cohabitandi cum conjugee, cum periculo continentiae. Pater, quia hic animus peccandi in se habet esse est. At si hic animus desit, est diligendum quod enim contrahis cum impedimentis iure Ecclesiastico constitutis, ne venialiter quidem peccas, quia si esset peccatum, ideo esset, quia licet contra praecceptum positum Ecclesiae veritas, ne quis contra contrahere Matrimonium cum impedimento dirimente contra praecceptum Ecclesiae, ut dictum est, non obligat cum tanto periculo gravis mali, ergo, &c. Et na dicitur communiter Sanchez, Coninch, Gaf. Hurt. *loc. cit. d. 12. diff. 4.* alique.

5. At vero in eodem casu, quo dictus praevisus deest, quando ex dicto metu contrahis cum impedimentis iure naturae constitutis, v. g. cum impotentia, vel Pater cum tua filia, sunt duae sententiae. Altera, quae habet Gaf. Hurt. *d. 12. diff. 4.* sequiturque Perez *d. 12. sect. 5. num. 5.* docet se semper peccare mortaliter, (inquit) tunc contrahere, est contra ius naturale prohibens Matrimonium. Altera (quam sustinet Sanchez *loc. cit. mavim. d. 5.* sequiturque Coninch. *d. 30. num. 19.* & C. stropalaus *d. 2. de spons. p. 12. num. 3.*) docet, ne venialiter quidem, peccare, eo proliis modo quo etiam peccare, dictum est *num. praecedente* in impedimento à Ecclesia constitutis. Ratio est, quia (inquit) ex una parte tunc Matrimonium non fit valide & ex altera solus inefficax consensus satis à peccato liberatur ex capite dicti metus. Equidem hanc posteriolem sententiam probabilior em existimo.

6. Verum urget Hurtadus. Intentare id facere, quod iure naturae prohibitum est, est intrinsece malum, quod esset, v. g. intentare homicidium Innocentis. Sed intentare Matrimonium cum impedimento dirimente est intrinsece malum; ergo excusari nunquam ex gravi metu quidem mortis metu, potest.

Respondeo, Distinguido Majorem: intentare id facere

TRACTATUS II.

DE

DISPENSATIONE
IMPEDIMENTORVM

MATRIMONII.

CAPVT PRIMVM.

*Quid sit Dispensatio, & qua ratione
interpretanda?*

DISPENSATIO, ut habet Gloss. C. Requiritis 1.
9.7. V. ut plerique, & ap. Sanc. lib. 8. marr. d. 1. n. 2.
Caitrop. r. 1. tr. 3. d. 6. p. 1. n. 2. alique ap. Dian. p. 8. tr. 1. 3.
Ref. 1. Est iuris relaxatio facta cum cognitione causa ab eo,
qui potest relaxare. Clarius: est altius iuris actionis, quo pro
aliquo peculiari casu, vel persona, tollitur obligatio alicuius
legis, ea lege interim in suo robore pro aliis remanente.

2. Hæc igitur dispensatio strictè est interpretanda, sal-
va semper proprietate verborum: vide C. 1. de filiis Presb.
in 6. Sanc. l. c. Ratio est, quia natura dispensationis est
contra ius commune, illud enim tollit pro aliquo casu,
vel persona particulari; ergo est odiosa iuri, atque adeo
bono communi, propter quod latum est ius; ergo quan-
to minus potest, debet extendi.

3. Hinc sequitur, etiam dispensationes Matrimoniales,
de quibus loquimur, debere strictè interpretari: iact
enim etiam ipsæ vulnerant ius commune, & ita sustinet
communis opinio. Ita Sanc. l. c. n. 3. o. Nihilominus Me-
rolla l. 2. d. 4. c. 6. n. 28. cum aliis tenet has largam habere
interpretationem. Ratio est, inquit, quia ex communi
doctrina, quando per aliquam dispositionem redimus
ad observantiam iuris, illa dispositio non est odiosa iuri,
sed illi favens, quia iam illud servat: Sed per dispensa-
tiones Matrimoniales redimus ad ius naturæ, conceden-
tis amplissimam libertatem in Matrimoniis: ergo odio-
sa illæ non sunt, adeoque nec strictè intelligendæ: Bono
autem communi larga hæc interpretatio nocere, dicen-
da non est, quandoquidem favet primordiali hominum
libertati in Matrimoniis contrahendis.

4. Hæc Merolla opinio nimis probat, ideoque probat
nihil, probat enim omnem dispensationem habere largam
interpretationem, quia hæc semper favet hominum pri-
mordiali libertati. Ad argumentum ergo ipsius, concessa
Maiore, neganda est Minor; nam ius naturæ non præci-
pit, sed solum non prohibet Matrimonia, ad quæ Natura
ipsa propendet. Si ergo à iure positivo aliqua ex illis, ob
commune bonum, prohibetur, (ut certè prohibetur)
sanè in casibus deinde, in quibus pro aliquo ex his pro-
hibitis, dispensatur, ius, & bonum commune violabitur.

5. Quando dispensatio, æquivalere legi communi, qua-
lis est dispensatio, quæ clauditur in iure communi, vel
quæ conceditur communitati, largam profecto habet
interpretationem, sed absque admiratione, quia tunc per
illam ius commune non vulneratur, sed immo ius con-
stituitur. Lege hæc, & similia apud Dianam p. 8. tr. 1. 3.
ref. 3. 2. alioque citatos.

CAPVT II.

De potestate dispensandi.

1. **P**otestas, quam quis habet, sive ordinariam, sive
delegatam, sed generaliter alicui concessam dis-
pensandi cum omnibus, est late interpretanda. Ita Sanc.
l. c. d. 2. n. 1. Suar. l. 6. de legibus, c. 17. L. 1. l. 2. c. 42. n. 60.
N 3 Ratio

quod prohibitum est iure naturæ, v.g. homicidium In-
nocentis cum animo volendi illud facere, est intrinsecè
malum, concedo Maiorem; cum animo illud nolendi
facere, & cum certitudine, quod non faciet, est intrin-
secè malum, nego Maiorem, abstrahendo ab alio incon-
venienti. Neque enim condemnabis eum, qui metu suæ
mortis adactus, fingeret occidere Innocentem, pro-
ficiendo, v.g. contra illum sagittam, sciens certò, nul-
lum illi se damnum allaturum, hæc enim non esset
vera attentatio homicidii, sed solum, quasi illud foris
quædam attentatio quam licitè exhibere possum, ut ego
mortem evitem. Quoniam ergo meticolosè contrahens
cum dicto, impedimento scit pro certo, se nullum ce-
lebrare Matrimonium, illa non erit vera attentatio
Matrimonii, atque adeo erit talis actio digna, quæ
à metu gravi excusari à peccato possit. Atque hæc
ad defendendam sententiam Sanchez merito dicta
sunt.

7. Quod si sciens, te nullum celebrare Matrimonium,
adhuc contra ius velis verè contrahere, tunc profecto
non est mirum, si pecces, ut etiam peccares, si similem
animum habens, contraheres cum impedimento inducto
ab Ecclesia; nam tunc esset, nolle obedire legi, & ani-
mum fornicandi habere, &c.

8. Quid si prædictus impeditus iure naturæ putaret,
se vere contrahere posse, & propterea metu coactus con-
traheret?

Respondeo, hunc multo minus peccaturum, quia
bona fides cum invincibiliter ignorantem excusat, ea
tamen fide ablata, ipsum se gerere non posse, ut coniu-
gam, satis supra monuimus.

9. Affectum impedimento solum impediente, nec pec-
care in prædicto metu, si absint pericula, & inconve-
nientia dicta n. 4. similis ratio persuadet, nam, & ipsum
tunc invalidum est non quidem ex ratione talis generis
impedimenti, sed ex ratione universalis infra, ut diximus,
explicanda, quod scilicet omne Matrimonium est nul-
lum, si ex metu gravi contrahatur.

§. III. *Qui putans impedimentum adesse, cum tamen non
adfit, an valide contrahat?*

D hæc quæstioncula commodius agemus infra tr. 4.
cap. 2. §. 2.

§. IV. *Quam penam incurrant contrahentes cum
impedimento.*

Reviret. Præter peccatum, quando adest impedi-
mentum solum impediens, & præter peccatum, & inva-
liditatem Matrimonii, quando adest impedimentum di-
minuens, nulla pena ipso facto universaliter incurritur
ab impeditis, Matrimonium, non prævia dispensatione
contrahentibus.

Dico (universaliter) nam incurritur excommunicatio
ipso facto, sed non reservata in iis casibus, qui habentur
in Clementina unica de consanguinitate, his verbis,
Eius qui scienter in gradibus consanguinitatis, & affinitatis
Constitutione Canonica interdicti, aut cum Monialibus
contrahere Matrimonium non verentur, nec non Reli-
giosos, & Moniales, & Clericos in Sacris constitutos
Matrimonium contrahentes, excommunicationis sen-
tentia, ipso facto, decernimus subiacere.

Cum autem hæc Constitutio alia Impedimenta non
meminerit, ad illa ex Regula Generali, quod odia sunt
restringenda, extendi nequaquam debet; Ita Averfa q. 9.
de m. r. sect. 5. V. Denique. Vnde ex eodem principio re-
f. Pontius lib. 7. marr. c. 41. n. 9. docet, hæc excommuni-
catione non affici eos, qui cum obstringantur vinculo
Cognitionis legalis, vel spiritualis, Matrimonium inter
se contrahunt, quia Constitutio solum meminit Con-
sanguinitatis, & Affinitatis.